

III. évfolyam, 77. szám.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre - - - - - 12 korona
Félévre - - - - - 6 korona
Negyedévre - - - - - 3 korona
Egyes szám ára - - - 8 fillér.

Telefon szám 6.

HATÁRŐR

UJVID
1907. július

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ujvidék, Ferencz József-tér

Kéziratokat nem adunk vissza

Megjelenik szerda, péntek és vasárnap reggel.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Árvéd gróf.

Kereskedőink kötelessége.

A közgazdaság alkotóelemeinek összetartása, egymás kölcsönös támogatása volna az a hatékony eszköz, a mely gazdasági fejlődésünket magas fokra emelné. Ha a kereskedelem, ipar és a mezőgazdaság nem képeznek szerves egészet, ha ellenséges lábbon állanak egymással, mindeniknek a fejlődése szárnyaszegett s az ellenséges indulat a legjobb akaratú törekvés érvényre jutását is meggátolja. De nem elég a békés egyetértést és kölcsönös támogatást hangoztatni; ideje, hogy az tettekben is nyilvánuljon. E részben a kereskedők járjanak elő jó példával s mutassák meg, hogy habár a hazai kereskedelem meglehetősen mostoha elbánásban részesül, az mégis önzetlenül támogatja a hazai ipart és annak fejlesztése érdekében minden tőle telhetőt megtesz.

Sajnos, hogy e tekintetben még sok a kívánni való. Kereskedőink önkényt meghódolnak a fogyasztók ama ferde felfogása előtt, hogy csak a külföldi gyártmány képes a finomabb ízlést kielégíteni. Tovább menve, sok kereskedő egyenesen közreműködik az idegen iparcikkek nagyobb kelendőségének előmozdításában. Sok hazai kereskedő, mintha szoros rokoni kötelék fűzné az osztrák iparhoz, annak ama gyártmányait is előszeretettel vásárolja és hozza forgalomba, a melyekhez hasonlókat úgy az ár, valamint a minőség tekintetében hazai iparunk is termel.

A fővárosban vannak előkelő cégek, a melyek időnkint a lapok útján hozzák a közönség tudomására, hogy a cég főnöke most utazott el Párisba a legújabb divatkelmék beszerzése végett, pedig hát ez a közönségnek a külföldi árukért rajongására alapított ámitása. Az a főnök nem járt Párisban, legfeljebb onnét hozatott néhány divatezikeket, hogy azt csalétektől kirakatában kifüggesse.

Nem nagy azoknak a kereskedőknek a száma sem, a kik a hazai iparcikkek jó minőségéről igyekeznek a fogyasztókat meggyőzni, például felderítenek azt, hogy a magyar gyártmány van olyan jó, mint a francia, vagy, hogy számos, a külföldről importált áru tulajdonképpen hazai termék, innét vitték ki és a külföldön csak czifra etikettirozással látták el, hogy a közönségnek imponáljon. A lapok telvék a magyar kereskedőknek a külföldi árukat feldicsérő hirdetéseivel, de a hazai árú előnyeinek kiemelését tárgyazó hirdetésekkel ritkán

találkozunk. Annál gyakrabban látjuk azonban, hogy sok kereskedő a hazai gyártmányt is külföldinek mondja, hogy ekként nagyobb hasznot érjen el.

Igaz, hogy hazai iparunk egyben-másban, de különösen az ár tekintetében még sok kívánni valót enged, minél-fogva a kereskedők iparpártolási akcióját az ilyen nagy árkülömbözetek fölöttébb megnehezítik. De azért nem volna szabad az akadályoktól visszarettenni, főleg nem volna szabad a hasonló minőségű és hasonló árú gyártmánynak a külföldi árút eléje helyezni. Azt is fel kellene világosítani, hogy a hazai ipar nem emelkedhet egyszerre a tőkély tetőfokára, ez csak lassaa, fokozatosan történhetik, annyival inkább, mert a hazai iparvállalatok nem rendelkeznek a külföldi iparvállalatokéhoz hasonló tőkével.

Ha azonban a belpiacot a hazai iparnak megnyerjük, az rövid idő alatt minden tekintetben képes lesz az igényeket kielégíteni és ezt a czélt munkálni, a hazai ipar termékeit még áldozatok árán is terjeszteni a magyar kereskedőknek hazafias kötelességük.

Ujvidék mint állatkiviteli piac.

A Határőr részére írta: Friedman Mór, városi m. kir. állatorvos.

Midőn a sertésvész országunkban, kezdetben igen elterjedt és különösen Kőbányán oly nagyfokú pusztítást vitt véghez, hogy szinte megsemmisüléssel fenyegette a sertés-kereskedelmet nemcsak, hanem egész sertés-állományunkat is, az érdekelt tényezők között azóta már több ízben felmerült ama kérdés, vajon szabad-e, vajon helyes-e, egy sok milliót képviselő, egy sok haszonnal járó, az ország érdekeit is mélyen érintő kiviteli piacot egy helyen centralizálni? a főváros érdekében, — nyiltan kimondva, monopolizálni?

Az összes vélemények megegyeztek abban, hogy sem állategészségügyi, sem közgazdasági szempontok nem kívánják a centralizációt, nem különösen ma — midőn az állam mindenütt egységes állategészségügyi viszonyokat teremtett, midőn mindenütt saját megbízható szakközeg áll rendelkezésére.

Hanem éppen arra kell törekedni, hogy az állatkereskedelem decentralizáltassék az ország több részére, olyan helyekre, ahol erre a viszonyok megfelelők és kedvezők.

Több kiviteli piacot kell felállítani, mert így, egyrészt, ha valamely betegség pl. sertésvész, száj- és körömfájás fel is lép valamely kiviteli piac állományában, e csapás nem sujtja az egész, egy helyen centralizált sertés vagy marha kereskedelmet, mert a hizlalás és kivitel egymástól messze eső helyeken, szét lévén osztva, — egyszerre nem lepi meg e betegség az összes telepeket, mivel tapasztalati tény az, hogy a fertőző betegségek a forgalmi és közlekedési vonal

mentén, lassan hurcoltatnak tova és csakis oda, a hol az előirt állategészségügyi intézkedések, lanyhán kezeltek, vagy egyáltalán be nem tartatnak.

Röviden igyekeztem bebizonyítani, hogy a sertéskereskedelemmel egybekötött hizlalás, a marhaexport zavartalan biztosítására az egyedüli helyes út, a decentralizáció, vagyis, hogy arra kellene törekedni, hogy az országban több kiviteli piac legyen, — összekötve hizlaló telepekkel.

A kiviteli piacok általában két főcélrt vannak hivatva szolgálni, u. m. országos közérdeket és másodsorban helyi vagyis egyéni érdekeket. — E két főcél, a behozatal és kivitel lebonyolításában, a közbeeső hizlalásban, az előirt megfigyelési idő kihasználásában, a helyi husának olcsóságában és végül minden irányu kereskedelem fellendítésében lenné természetesen életfeltétel.

Hogy a kiviteli piacok, ezen célokra megfelelhessenek, nemcsak a vágy vagy akarat szükséges hozzá, hanem elkerülhetlen feltétel az, hogy oly helyeken helyeztessenek el, mely városok már földrajzi és természeti fekvésük-nél fogva is, — ugyszólván, kapui a behozatal és kivitelnek.

Az ország directe anyagi érdeke látszólag azt kívánja, hogy az Ausztria, mint ez idő szerint, legfőbb kiviteli piacunk szomszédságában levő megyéink területén lennének a decentralizáció után a kiviteli piacok, — ez fontos dolog ugyan, — de csak látszólag, mert ha azt akarjuk, a mit tényleg célunk is, hogy az ország területe a behurcolás folytán a fertőző betegségektől megóvassék, akkor nagyon is indokolt, hogy ne csak a kilépési kapun, hanem mindjárt az ország határán belül fekvő helyeken, mint a belépési kapukon, tartsuk egy bizonyos megfigyelési időig a behozott állatokat, tartsuk esetleg, a míg kihiznak, ha egészségesek és környörte-nül küldjük vissza származási helyükre, ha betegek.

Ezen eljárással elejét vehetnők ama bajnak, hogy pl. Szerbia, vagy Horvátországból származó és Magyarországon a vizsgálati időt esetleg kedvezően kiállt sertések, szarvas-marhák Bécsben mégis betegnek találtnak akkor, midőn ezen gyanús állatok már az egész országon keresztül vitettek, vasuti kocsi-jainkat befertőzték és a magyarországi származású állatok fertőzöttségét híresztelék, a mi állategészségügyi szolgálataink megbízhatatlanságát hangoztassák akkor, midőn tulajdonképpen a kifogásolt, vagy beteg állat Magyarországon csak mint transitó kezelte-tett, — különben pedig, szerbiai, vagy más balkáni államból származott.

Ezeket szem előtt tartva, midőn a decentralizációról szó volt, több város serénykedett azon, hogy kiviteli piachoz jusson így Miskolc, Szabadka stb. Nem tudom, hogy tervbe van-e még véve a decentralizáció, vagy nem; tekintetbe vesszük-e ezt, a most folyó kereskedelmi szerződés megkötésénél, különösen pedig, hogy a Szerbiával esetleg megkötendő állategészségügyi szerződésnél kiterjeszkednek-e erre is, — azonban egy igazság elől nem zárkozhatunk el és ez azon tény, hogy Ujvidék város, mint kiviteli állatpiac és mint nagy hizlaló telep feltétlenül beválna.

„Waltham“

A LEGMEGBIZHATÓBB
ZSEBÓRA
KIZÁRÓLAGOS ELÁRUSÍTÓ

Regényi István

ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, LÁT-
SZERÉSZ, VÉSNÖK. Leg-
nagyobb raktár arany,

ezüst és drágakő ékszerekben, látszerészeti, cikkekben legújabb
chinal ezüst raktár.

Ezen igazságot leszögezve beszéljenek a tények:

Ujvidék város fekvésénél fogva, ugyszólván kapuját képezi Szerbiának és Horvátországnak, különösen a Szerémségnek, sőt mondhatnám, hogy kereskedelmi szempontból még Bosznia is ide gravitál nyersterményei és baromfi behozatalával. A Duna és a Ferenc-József-csatorna víziutjai, a minden irányban kiterjedő vasutjai, a szomszédos alsó Bácskának és Torontálnak emporiumává nőtte ki magát. Közintézményei, az építés alatt levő modern vágóhid, hízaló telepei, nagy kereskedelme, külön állatrakodói, nemkülönben azon tény, hogy lakosságának nagy része foglalkozik sertésenyésztés és hizlással és ezek értékesítésében nagy jártassággal bír, továbbá mivel az Ujvidéken hizlalt sertésnek messze földön kitűnő hirt van, a mit részben a mi kitűnő kukoricánk, a szakértelemnek tulajdoníthatunk, — véleményem szerint, városunk intőző köreinek minden lehető el kell követni, hogy Ujvidék, az esetleges decentralizációnál, első helyen figyelembe véssék.

Városunkban sok hentes iparos van, kik esetleg létesítendő szalámi gyár alapításai által fokozottabb mértékben dolgoznának. Hiszen volt már egy kisebb házilag kezelt szalámi gyárunk, melynek termékét jósága miatt, 40—50%-al drágábban fizették, mint más gyártmányt, — a tulajdonos öregsége miatt beszüntette a szalámi gyártást, de meggyőződésem, hogy egy jól berendezett szalámi gyár, nagyban prosperálna, ezen nagyon kereset árúval, a mi hizlálónk pedig itthon értékesíthetnek az évente kihizlalt 14 ezer darab sertést, — és hogy ez a városnak csak vágóhídi díj és fogyasztási díj címén mennyit jövedelmezne, — kiszámíthatatlan, — azt azonban tudom, hogy pótdadónkat tetemesen leszállítaná.

Városunk vízvezetése és csatornázása, mely egy kiviteli piac és hizlalda felállítására szempontjából főfeltétel, — csak rövid idő kérdése. Éghajlatunk, különösen kedvező a téli hizlálásra, mert nem zord, — szóval minden körülmény oda mutat, hogy Ujvidék, mintegy praedestinálva van egy kiviteli piac, hizláló telepek berendezésére és egy szalámi gyár alapítására.

Mindezen intézmények létesítése, városunk gazdasági életét oly kedvezőre formálnák, a minőt ezek nélkül, nem tudom mikor érhetne el, szükségtelen e dolgok anyagi előnyeit nagyban bizonyítani, de hogy példát mondjak: a szerbiai kereskedők sertéseiket ide behozva, hizlaldákat építenének, vagy építene a város, vagy társaságok: ezeket bérbe adnánk, — a termelő eladná helyben kukoricáját, árpáját, a malomipar ezek feldolgozásával fokozódna; a pénzintézetek ezen idegen kereskedőkkel üzleti összeköttetésekbe lépének, budapesti, bécsi stb. kereskedők jönnének ide vásárolni, az eladók szükségleteiket itt fedeznék stb. szóval egy egész új üzletág verne itt gyökeret, mely a városnak igen nagy jövedelmet biztosítana. A földművelésügyi minister messzemenő törvényes kiváltságokban részesíti az ilyen telepeket és állategészségügyi szempontból egészen külön ellátásban részesíti, hogy csak egyet említsék pl. ha a város, vagy a szomszédos községek, valamely fertőző betegség miatt zár alá kerülnek is, a kiviteli telep, illetve hizlaldák, nem záratnak le, ha az állomány különben egészséges.

Mindezen itt felsorolt körülmények és tapasztalt tény, városunk felvirágoztatása és anyagi jólétének, oly tényezőivé válhatnak, a szóban levő terv annyira sok reménnyel biztat, hogy igazán érdemes vele foglalkozni és minden lehető megtenni, arra nézve, hogy ha az idő itt lesz, — Ujvidék állatkiviteli piachoz jusson.

Öngyilkos főkönyvelő.

Rögeszméjének halottja.

Csütörtökön, hajnali öt órákor az Alkotmány utca 15. sz. alatti ház lakóit három gyorsan egymásután következő lövés zaja riasztotta fel. A lövések *Hesz Miklós* takarékpénztári főkönyvelőnek lakásából hallatszottak és amikor a házbeliek az elzárt lakás ajtaját feltörték, rettenetes látvány tárult eléjük:

Hesz Miklós vértől borított mellel holtan terült el a padlón. Mellette még füstölgő revolver feküdt, melyből három kilőtt golyó hiányzott. Az utolsó lövés oly erős volt, hogy a revolver csövét is széjjelvetette.

Hamarosan megérkezett az időközben értesített *Stefanovits Zsarkó* ügyeletes rendőrkapitány, aki az ügyeletes orvossal már csak a beállott halált konstataálta.

Az asztalon két zárt borítékban elhelyezett és egy nyitott levél feküdt. A zárt levelek egyike *Balassa Henrik* takarékpénztári vezérigazgatónak, a másik *Göbel Lajos*, takarékpénztári pénztárnoknak szólt. A nyitott harmadik levél az öngyilkos feleségének szólt.

Hesz Miklós nyolc év óta az Ujvidéki Takarékpénztár Rsztsz főkönyvelője. *Hesz Miklós* a tisztviselők mintaképe volt. Szakmájában jelesen képzett, becsületos, pontos és lelkiismeretes. Felebbvalói és tisztviselőtársai igen szerették.

Hat és fél év előtt egy éjszaka egy helybeli éjjeli mulatóhely tulajdonosával pénzváltásnál támadt differenciából kifolyólag kellemetlen összetűzése támadt, mely azóta nagyon bántotta. Folytonos rémlátomásai voltak, hogy éjjeli skandalumát a világ megtudja. De azért az eset lelkén különösebb, mélyebb nyomokat nem látszott hagyni, miglen az utóbbi 3—4 napon rögeszméjévé lett rémlátomásai végkép és olyannyira rabúl ejtették a szegény ember lelkét, hogy *elméje időközönként elborult*, rémlátomásai gyötörni kezdték, mindenben hat és fél év előtti botrányát látta, mindenkiről azt hitte, hogy róla és kellemetlen éjjeli kalandjáról beszélnek és legjobban rettegett attól, hogy ügyét a lapok szellőztetni fogják. Beteges rettegése arra bírta, hogy kedden délelőtt felkeresse *Balassa Henrik* vezérigazgatót és bejelentette, hogy neki „innen el kell mennie”. *Balassa* igazgató kérdésére, hogy miért kell elmennie? — elpanaszolta, hogy becsületérzése nem engedi meg, hogy itt maradjon, mert *hat év előtti éjjeli kalandjáról beszél az egész város, sőt egy szerb lap az esetet már meg is írta*, miért is neki innen mennie kell. *Balassa Henrik* igazgató megnyugtatta *Hesz Miklóst*, hogy ő nem tud arról, hogy a városban ilyesmit beszélnek és még kevésbé tud arról, hogy a lapok bármelyike is az ő esetét szellőztette volna. *Hesz* láthatólag megnyugodott.

Szerda reggel korán jött hivatalába és az igazgatóját kereste, akitől fél napi szabadságot kért, hogy Szabadkára utazhasson feleségéhez, aki néhány nap előtt utazott el innen. Minthogy igazgatóját nem találta ily kora reggel hivatalban, a kulcsokat hátrahagyta, Szabadkára utazott, a honnan táviratilag jelentette be fél napi elmaradását. Szerda délután Szabadkáról hazajött és egy névjegyen tudakozódott *Göbel Lajos* tisztviselőtársától, hogy nincs-e valami különösebb ujság? *Balassa* igazgató megbizta *Göbelt*, hogy keresse fel *Heszt* és beszéljen vele, hogy nyugodjék meg. Egyben megkérte *Hesz* tisztviselőtársait, hogy foglalkozzanak hivatalon kívül is a beteges lelkű kartársukkal, nehogy az magára maradva, rémlátomásaitól üldöztessek.

Csütörtök reggelre azonban *Hesz* már halott volt. *Balassa* igazgatóhoz és *Göbel Lajos* tisztviselőtársához intézett leveleiben tették okául a fenti körülményeket hozta fel. *Hesz* háborgó lelkihangulatára és megbillent elméjére élénk világot vet az a körülmény, hogy tegnapelőtt tisztviselőtársainak szemére vetette, hogy ők éjszakákon át ablaka alatt sétálnak és folyton ő róla beszélnek. Emiatt nem tud aludni. — Pedig tisztviselőtársai háza tájékan se voltak. Tegnapelőtt valaki felkereste *Balassa* igazgatót és amikor az illető eltávozott, *Hesz* besietett igazgatójához és beteges izgalommal kérdezte:

— Mit beszélt ez az úr rólam? Pedig szegény *Hesz Miklós* neve szóba se került. Ha valakit ujsággal a kezében látott, mindjárt megjegyezte kartársainak:

— Biztosan rólam van valami cikk az ujságban és azt olvassák. Feleségének, aki *Nietz Péter*, perjámosi lakósnak leánya, a következő nyitott levelet hagyta hátra:

„An meine liebe Frau.“

Ujvidék, am 11. Juli 1907.

„Meine liebe Margit!

Mein Urtheil ist nun gekommen, du kannst dich erinnern vor circa 6½ Jahren bin ich

etwas verschlagen in der Nacht nachhause gekommen, ich hatte dir auch gesagt von wo dies herkommt, aus einem „Freidenhaus“, wo ich mit den Eigenthümer wegen weniger Herauszahlung auf eine Banknote in Streit gerathen bin, natürlich bin ich dabei, wie du weisst am tübelsten davon gekommen, da seine Mädel ihm behilffich waren, Zeugen habe ich keine verlässliche gehabt, weshalb ich auch nicht gegen den Inhaber gerichtlich vorgegangen bin, da ich den öffentlichen Skandal ausweichen wollte. Nun ist aber von einer Seite, — ich weiss nicht von welcher, — die Angelegenheit in der Zeitung jetzt veröffentlicht worden und da muss ich die Sache mit meinem Tode ausgleichen, da ich doch gar keine Zeugen besitze und diese Sache doch auch bereits für mich verjährt ist. Es musste so sein.“

(Magyarul: Kedves Margit! Itéletnapom elérkezett. Emlékezhetsz arra, hogy körülbelül 6½ év előtt egy éjszaka kissé ittasan jöttem haza, meg is mondtam neked, hogy egy éjjeli mulatóhelyből ered ez, hol én a tulajdonossal, ki egy bankjegyből fizetésnél nekem kevesebbet adott vissza, összekülböztem és, amint tudod, ezalkalommal én jártam a legrosszabbul, mert a leányok neki segítettek. Megbízható tanúim nem voltak, miért is az esetet bírói utra nem terelhettem, de a nyilvános botrányt is kerülni akartam. De egy oldalról, — nem tudom melyikről — tudomásomra jutott, hogy esetemet a lapban megírták és így az ügyet halálommal kell kiegyenlítenem, mert tanúim nincsenek, de hisz az ügy el is évült már és ennekfolytán így kellett történnie.)

A levélben az öngyilkos még elmondja hogy a takarékpénztár fiókjában 2 életbiztosítási kötvénye 8000 korona értékben, öt darab ujvidéki és öt darab temerini takarékpénztári részvénye van. Felsorolja adósságait, amelyeknek összege 977 korona. Levelét azzal végzi:

„Már kibúvóm nincs. Miklóst az aranyos, édes kis fiacskánkat neveld fel jól, hogy jobban járjon, mint szerencsétlen atyátok.“

Minden bizonyíték kétségtelenül amellet szól, hogy *Hesz Miklós* rögeszméjéből támadt elmezavarában követte el végzetes tettet.

Rendezett vagyoni viszonyok közt élt, szolid, becsületos, jellemes és takarékos ember volt, kit jó tulajdonságai miatt mindenki, akivel dolga volt, szeretett, tisztelt és becsült.

A takarékpénztárt természetesen az öngyilkosság a legtávolabbról sem érintheti mert halálának oka tisztán magániermszerű.

Értékeket sohasem kezelte és hivatalában a leppéldásabb rend uralkodott. Tegnapelőtt fejezte be és készítette el a legnagyobb rendben a takarékpénztár félévi mérlegét.

Halála előtt egy táviratot irt meg, mely feleségének volt feladandó és amely alá házi gazdája nevét írta. A távirat így szólt:

„*Hesz Miklós* né *Perjámos Férje* meghalt, jöjjön azonnal. *Johnson*.“

A rendőrség *Hesz apósát* a szomorú esetről táviratilag értesítette.

Halála hirté városszerte mély megdöbbenést keltett.

Tisztviselőtársait pedig a derék kollega szomorú tragédiája lesújtotta. Halála hírére a takerék épületére kitűzték a gyászlobogót. Ugy az igazgatóság, mint tisztviselőtársai különkülön gyászjelentést adtak ki és kosszorukat helyeznek a ravatalra. *Hesz Miklóst* péntek délután öt órákor temetik.

Az Ujvidéki Takarékpénztár igazgatósága csütörtök délelőtt 10 órákor igazgatósági ülést tartott, amelyen az igazgatóság, — noha felesleges volt, — újra megállapította, hogy *Hesz* hivatalát a leppéldásabb rendben hagyja hátra. A gyászvetélett részvételt nyilvánította és a gyászszertartáson való részvételt beszéltek meg.

A javadalmi hivatalból.

Ebből a tengeri kigyóból: a városi javadalmi hivatal ismeretes ügyéből sehogyse tud a város kilábalni. Folytonos újabb komplikációk bonyolítják a már-már labirintusszerű ügyet.

Szalay Lajos, kir. tanácsos, polgármester a következő újabb véghatározatot hozta: „328. szám. Eln. 1907.

A városi tanácsnak a javadalmi hivatal ellenőrzése ügyében 1907. évi július hó 4-én 22/jkv. 1907. szám alatt kelt véghatározata.

Vég határozat:

A városi tanácsnak ezen véghatározatát tudomásul veszem, s miután Szender Gusztáv városi alszámvevő 1906. évi december hó 20-án kelt 703. eln. 1906. számú jelentésében a javadalmi hivatal ellenőrzésének teendői alól magát felmentetni kérte s ezen kérelmét f. hó 6-án újabban szóval is előterjesztette; ennél fogva őt a javadalmi hivatal ellenőrzési teendői alól ezennel felmentem.

A javadalmi hivatal ügyeinek tanácsi előadó-jává Forster Géza tanácsnok urat jelölöm ki, a javadalmi hivatal ügykezelésének ellenőrzésével pedig Dr. Jahn Róbert városi alszámvevőt s ennek akadályoztatása esetére Trischler Aladár városi számtisztet bízom meg.

Felhívom ennél fogva Szender Gusztáv városi alszámvevőt, hogy a javadalmi hivatal ellenőrzésére és ügykezelésére vonatkozó s nála levő összes ügyiratokat és nyomtatványokat Forster Géza tanácsnok urnak haladéktalanul adja át.

Miről Forster Géza ur azzal, hogy a javadalmi hivatal ellenőrzésére és ügykezelésére vonatkozó összes ügyiratokat és nyomtatványokat Szender Gusztáv urtól átvegye, továbbá Szender Gusztáv, Dr. Jahn Róbert, Trischler Aladár, a városi tanács és a javadalmi hivatali pénztár jelen véghatározattal értesítetik.

Ujvidék, szab. kir. város polgármestere, 1907. évi július hó 8-án.

Szalay Lajos,
kir. tanácsos polgármester.

HIREK.

Katonai kinevezés. A király kettenaui ns. Kettler Kamilo péterváradai cs. és kir. 70-ik gy. e. ezredes, a prágai 91-ik cs. és kir. gy. e. parancsnokává nevezte ki. — Kettler Kamilo ezredes városunk társadalmában élénk részt vett.

A színházak új felügyelete. A közoktatásügyi miniszter rendeletben tudatta Ujvidék városal, hogy a színházak ügyeinek elintézése ezentúl hatáskörébe tartozik.

Ujvidék, mint állatkiviteleti piac. *Friedman Mór*, ujvidéki m. kir. városi állatorvos lapunk mai számában „Ujvidék, mint állatkiviteleti piac” címmel igen figyelemreméltó és megszívlelendő szép cikket irt, amelyet városunk törvényhatósági bizottságának, a városi tanácsnak és olvasóközönségünknek általában különösen is figyelmébe ajánlunk.

Érdekes kérvény. *Sztratimirovits László* tudvalevőleg évek hossza során át Ujvidék város gazdasági tanácsosa és mint ilyen helyettes polgármestere volt. *Balla Aladár dr.* városi tiszti főügyésznek főispánná történt kinevezése folytán a tiszti főügyészi állás megüresedett, amelyre két izben, — miután a közigazgatási bíróság a választást egyszer megsemmisítette, — *Sztratimirovits László*, polgármesterhelyettes választották meg. *Sztratimirovits László* új hivatalát ezévi április elején át is vette. — *Sztratimirovits László* főügyész tegnapelőtt kérvényt adott be a városhoz, amelyben hivatkozással az állami tisztviselők illetményeinek szabályozásáról szóló 1893. évi IV. tc. 10. §-ára, mely szerint általános jogszokáson és joggyakorlaton alapul az a jogelv, hogy a tisztviselők fizetése, amennyiben magasabb fizetéssel bíró állásból kisebb fizetésű állásba helyeztetnek át, úgy a magasabb fizetés tőlük meg nem vonható, illetve a különbözet fizetés természetével bíró személyi pótlék formájában utaltatik ki. Ezen az alapon *Sztratimirovits László* főügyész most arra kéri a tanácsot, hogy a jelenlegi 3200 koronás és a régebbi 4700 koronás fizetése közti különbözetet, vagyis 1500 ko-

ronát visszamenőleg ezévi április hó 1-étől utaltassa ki. Egyben, amennyiben a tanács ezen kérelem elbírálására magát illetéktelennek tartaná, úgy kéri azt a közgyűlés elé terjeszteni. Az érdekes elvi fontosságú kérvényt a legközelebbi gazdasági bizottsági ülés veszi tárgyalás alá.

Áthelyezett szolgabíró. Bácsbodroghvármegye főispánja *dr. Ritter Gyula* topolyai szolgabírókat hasonló minőségben az ujvidéki járásba helyezte át.

Esküvő. *Farkas Mór*, ujvidéki jönevű szobalmester, e hó 23-án esküszik örök hűséget *Schönfeld Frida* urleánynak Zomborban.

Mérnöki hivatalunk figyelmébe. A Buza-téren a Novics-féle ház előtt és a Futaki és Vármegyház utcák torkolatánál a kocsiuton hetek óta oly mélyedések vannak, hogy az ott járó kocsiak tengelyig süllyednek el. Ezeket a tarthatatlan mizériákat városunk mérnöki hivatalának sürgős figyelmébe ajánljuk.

Felülvezetések a sportversenyen. Az „Ujvidéki Tornaegylet” vasárnapi sportversenyén a következő felülvezetések eszközöltettek: Szerb központi Hítelintézet, Ujvidéki Takarékpénztár, Mayer József, 2 kor; Szalay Lajos, Ujvidéki Népbank, Fürst J. J., Szerb Matica, Schwarz testvérek, Ernst és Róth, Szlezák Lajos dr., Kertész Mór, Krausz Samu, olv. al., olv. al., 1 koronát; Marcekovich I. dr., Profuma Béla, Kunwald, Horváth Géza dr., Kertész M., Lichtschein, Kassovitz Ármán dr., Farkas Mór, Lederer Jenő, Menrath, Balogh, Kugel, Schiff Lajos, Seelig, Scheer Fülöp, Stein, Kovács gólya, Abraham János, Hajek Fülöp, 70 fillért; Horváth István, 60 fillért; N. N., 40 fillért; N. N., — Az egyesület a nemeslelkű adakozóknak ezúton hálás köszönetet mond.

Popovicsné szabadlábán. *Vései Elek* rendőrkapitány *Popovics Ignác* né, a hirhedt kalandornót két napi letartóztatás után *szabadláb*ra helyezte, mert „Popovicsné megszökésétől nem kell tartani”. — A rendőri felügyelet alatt álló kalandornó ellen különben a vizsgálat tovább folyik.

A fejlődő Ujvidék. A városi építési bizottság *Demetrovits Vladimir dr.* főkapitány elnöklete alatt a legutóbbi napokban egész sorát az új építkezéseknek engedélyezte, illetve a kér építési engedélyeket megadta és pedig *Rozsits István*nak és *Nagy Mihálynak*, akik a pirosi uti sorompón kívül egy-egy lakóházat akarnak építeni, *Anika Gyulának*, aki a Petőfi-utca 74. sz. a házban szobrász műhelyt épített, *Koleszár Péternek*, aki a Dugovics-utca 24. sz. mellett új házat épített. Építési engedélyt kaptak még *Brittig Márton*, aki a Lovász-utca 9. allatti telken új házat épített, *Löwenberger Mór*, aki a futtaki utca 24. sz. a házának udvari részét meghosszabbítja, *Maňojlovits K. Lázár*, az Erzsébet-tér 5. sz. a házában egy 3 lóerejű vizet húzó benzines motor elhelyezése céljából épület emelésére kapott engedélyt. *Milics Arsz*, az Orosz-utca 39a.) alatt épít új házat. *Osztajics Emil* a Magyar-utca 9. allatti házat építeti fel újra és végül *Findeisen Gusztáv*, aki a Mátyás király és Petőfi-utca sarkán két emeletes házat épített. — Örvendve látjuk az építkezési kedvet, mert városunk jövő fejlődését tudjuk benne biztosítva.

Fővárosi kabaret Ujvidéken. Rég látott, páratlan élvezetet ígér a fővárosi kabaret társulatnak szombaton és vasárnap a *Mayer szálló* vigadó-jában tartandó művészestélye. Elsőrangú fővárosi művészek vidéki körutjukban Ujvidéken is megállanak, hogy két igazi művészi kabaret estély rendezésével Ujvidék közönségének kellemes szórakozást és élvezetet nyújtsanak. A jeles társulat *Szentes János*, salonkomikus igazgatása alatt a következő kitérő művészekből áll: *Köszegi Aranka*, a Népszínház ujjonnan szerződötett soubretteje, *Pogány Bella*, a szegedi színház volt szendéje, *Csillag Szeréna*, a Vig opera altistanója, *Köszegi Olga*, fővárosi zongoraművésznő, *Ernyei Emil*, konferentier-humorista, *Máyv Rózi*, énekes naiva, *Máthé Gyula*, a Tarka Szinpad burleszk komikusa és groteszk táncos, *Darányi Ernő*, titkár. — A társulat a legpompásabb kabaretszámokat adja elő. Az előadások *terített asztalok* mellett lesznek.

Vak tűzilárma. Junius 29-én, Péter és Pál napján, — amikor a tűzoltóknak ép kerti ünnepük volt, — délután 1/4 órakor a Buza-téren tűz ütött ki. A városház tornyában levő „*Matilda*” nevű tűzjelző harang elkésredve jelezte a tüzet, miglen a harang, — melyet annyiszor kongattak és amelynek rémcs bugása annyiszor verte fel városunk közönségének nyugalmát, — hirtelen *megrepedt*. Azóta a *Matildát* nem lehet használni. Miglen a *Matildát* megjavítják vagy új harangot cserélik fel a kiérdemült, jó öreg harangot, — addig a beltéri római kath. templom nagy harangjával jelzik a tüzet. Szerda délelőtt 1/2 órakor verték azóta először félre a templom nagy harangját. Szerencsére baj nem volt, csak vak tűzi lárma volt, mely onnan keletkezett, hogy a futaki utcai Ujhelyi ház kapuján egy csomó meggyuladt svéd gyufát dobtak ki az utcára. Persze tűzoltói segítségre nem volt szükség!

Jól értesültség? Az „Ujvidék” szerdai számában olvassuk a következő kis hírt.

FELBONTOTT SZERZŐDÉS. A belügyminiszter a városi javadalmak birtokjével, Brankovics és tsai céggel kötött szerződéses viszonyt felbontotta. A város ennek következtében a városi javadalmakat önkezelésbe fogja venni.

A hír gyenge lábon álló jól értesültségre vall, mert a hírből csak anyi igaz, hogy a város a javadalmi hivatalt önkezelésbe fogja venni, amint ezt 1906 december hó 13-án tartott közgyűlésen 212. közgyűlési szám alatti határozatában kimondotta. Külömben a hír többi részéből egy betű sem igaz, annál kevésbé, mert szerződést csak a *bíróság* és nem a belügyminiszter bonthatja fel. A hír tehát a maga teljességében nem állhat meg.

Csőd Ujvidéken. A *Határőr* megírta volt, hogy *Popovits testvérek* könyvkereskedő cég ellen az ujvidéki kir. törvényszék a csődöt elrendelte. A csőd ügyében most érdekes fordulat állott be, amennyiben az ujvidéki kir. törvényszék, mint csődbíróság *Popovits M. Tyira és Popovits M. György* hagyatéka ellen, tehát magánvagyonuk ellen is a csődöt megnyitotta. Csődbiztos: *Fekete Pál*, kir. törv. albiró. Csődtömeggondnok: *Oppenheimer Ármán dr.*, helyettese: *Jankovics Pál dr.* A követelések bejelentésére határidőül bezárólag augusztus hó 16-ik napja, felszámolási tárgyalás napjára augusztus 30. d. e., a csőd-választmány megválasztására szeptember 2. ica d. e. 9 óra, az ujvidéki kir. törvényszék csődbiztosi helyiségében tüzetett ki.

Kitüntetés. Medgyesi Ferenc ujvidéki kir. kath. főgymn. igazgatót a vallás- és közoktatásügyi miniszter a szünidőben Jenában tartandó pedagógiai tanfolyamra küldte ki.

Isten áldása. *Maleics István*, pétervárad városi hivatalnok felesége tegnap délután három egészséges fiúgyermeknek adott életet. Anya és a fiúk egészségesek.

Szólészeti felügyelő Ujvidéken. *Kalászy István*, szabadkai szólészeti felügyelő az ujvidéki szőlők megtekintésére e hó 16-án Ujvidékre érkezik. A szőlők megtekintésére a katonai lövöldénél reggel 9 órakor kezdődik. Az érdeklődők ott megjelenhetnek és szakbeli felvilágosításokat kaphatnak.

Iskolai értesítők.

— Az ujvidéki kir. kath. m. főgymn. értesítője. —
— Harmadik közlemény. —

A magyar főgymnázium 1906—1907-ik tanévről Medgyesi Ferenc igazgató 125 oldalra terjedő, terjedelmes értesítőt tett közzé.

Az első fejezetben *Parcselich Vince* tanár *Platz Bonifác dr.*, volt tankertületi főigazgatóról emlékezik meg lelkes szavakban. Ugyancsak ebben a fejezetben jelent meg *Jánky László* tanárnak, — kik lapunk olvasói a *Határőr* hasábjain megjelent szép cikkeiből

COLOSSEUM PROJEKTOGRAPH

EURÓPA LEGNAGYOBB VÁLLALATA. 2000 kényelmes ülőhely. 3000 láng. Pazarfényű kivillágítás. Naponta két nagy előadás. — Első 7 órákor, második 8 1/2 órákor. Minden másodnapon szenzációs új műsor. Saját két 100 lóerejű gőzgép. A sétatér átellenében. Bővebbet a falragaszok.

VILLAMOS SZÍNHÁZ RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

igen előnyösen ismernek, — 1906. október 26-án II. Rákóczy Ferenc-ről elmondott remek emlékbeszédet.

A II-ik fejezet az intézet személyzetét ismerteti, a kötelezett és nem kötelezett tantárgyak tanárainak névsorát, a tárgy felosztást és az egyes tanárok hivatalos működésének évszámait tartalmazza. Ezek szerint 18 tanár adja elő a kötelezett tantárgyakat, továbbá 5 hitoktató volt alkalmazva és a nem kötelezett tantárgyak tanárai közt ott van még *Gruby Rezső dr.* iskolaorvos, a ki az egészségtan tanára és *Léh Jakab*, r. k. elemi iskolai tanító, aki az egyházi és műneket tanította.

A III-ik fejezet a tanévben használt tankönyvek jegyzékét közli a következő fejezet pedig az elvégzett tananyagról számol be.

Az V-ik fejezet a fontosabb rendeletek és átiratokat tartalmazza, míg a VI-ik fejezet a könyv- és szertárak gyarapodásáról szolgál pontos elszámolással. A tanári könyvtár *Boszenik Béla*, a természettani szertárt *Kardos Miksa*, a földrajzit *Benisch Arthur dr.*, a rajzszertárt *Kollós Lipót*, a philológiai és esztétikai szertárt *Moser József*, a tornaszertárt *Hámos Nándor*, az ifjúsági szertárt *Parcséich Vince* és *Piukovich Sándor dr.* tanárok kezelték.

A VIII-ik fejezet a Vörösmarthy önképzőkör működésével foglalkozik. A kör vezetője *Parcséich Vince* tanár volt Ifjúsági elnökké: *Bezzegh Gyula* VIII. o., főjegyzővé: *Spolarich László* VIII. o., titkárrá: *Steinbach Sándor* VIII. o., háznaggyá: *Bernáth Gyula* VIII. o., könyvtárnokká: *Xiss Arnold* VII. o., pénztárnokká: *Pekló Károly* VII. o., aljegyzővé: *Szkalich Károly* VII. o. tanulók választottak meg. Bírálo tagok voltak: *Ernst Ottó*, *Eckstein Lajos*, *Lehel György*, *Steiger Dezső*, *Weisz Vilmos* VIII. o., *Heinsz Lajos*, *Pálics Emil*, *Steiger Béla* és *Schönberger Oszkár* VII. o. tanulók. A körnek 38 működő és 36 pártoló tagja volt. A kör 18 gyűlést tartott és pedig 1 alakuló, 13 közgyűlést, 1 vitatkozó, két alkalmi és egy diszgyűlést. 41 mű érkezett be és pedig 17 verses, 24 prózai. 32 szavalati előadás volt.

A kör október hó 6-án, a Tizenhármak emlékének szentelt gyűlést tartott. December 2-án pedig Vörösmarthy emlékének adózott. Nagyon szabású ünnepélyt rendezett a kör március 15-én. A kör résztvett az intézet által október 29-én tartott *Rákóczy* ünnepélyen, a november 11-iki Erzsébet ünnepélyen, a február 6-iki hangversenyen s a június 8-iki koronázási ünnepélyen. Szorgalmas működésért *Spolarich László* VIII. o. tanuló 10 koronát kapott.

A VIII-ik fejezet az izmosodás a tüdőműködés emelkedéséről számolt be. Ebből tudják meg, hogy az iskolaév elején *Grosz Vilmos* és *Findeisen Gusztáv* VII. o. tanulóknak volt a legerősebb karjuk és pedig nyújtva 30, hajlítva előbbinek 34, utóbbinak 32 centiméter vastagságban. *Grosz Vilmos* mellbősége az év elején kilehelve 94, belehelve 100 centiméter volt. Az iskolaév végén a belehelt mellbőség 106 centiméter volt. *Grosz Vilmosnál* erőpróbákban a gyarapodás 72, *Preradovich Sándor* VIII. o. tanulóknál 106. Előbbinél karban 1, mellben 10 volt a gyarapodás.

A IX-ik fejezet a segélyalap állását és számadásait ismerteti, melyet *Parcséich Vince* alapítótag és számvizsgáló, *Moser József* pénztáros és *Besze Mihály* ellenőr kezelték. A segélyalap vagyona az 1907. év június végén 26207 K 20 fillér.

Politikai főmunkatárs: **Kalmár Antal dr.**

Felelős szerkesztő: **Mayer József.**

Társ szerkesztő: **Medvetzky Imre dr.**

Árverési hirdetés.

Az Ujvidéki Népbank m. sz. a 2. és 3. szám alatt elzálogosított tárgyak *folyó évi július hó 20.* délután 3 órakor az Ujvidéki Népbank egyleti helyiségében (Ujvidék Uri-utca 22. sz. alatt) tartandó nyilvános árverésen eladatnak.

Az Ujvidéki Népbank
igazgatósága.

Szigoruan családi műsor:

FŐVÁROSI CABARET

(TARKA SZINPAD)

átutazólag csak 2 napon, július hó 13.

és 14-én vendégszeropel

a Mayer szálló nagy Vigadó-
TERMÉBEN.

Szinre kerülnek a főváros legjobban sikerült és legnépszerűbb cabaret számai.

Csevegés. — Modern mesék. — Humoreszkek. Nép- és műdalok. — Kuruc nóták.

A TÁRSULAT TAGJAI:

Kössegi Aranka a Népszínház ujonnan szer- ződtetett soubrettje.	Pogány Bella a Szegedi Színház szendéje.
Gsillag Szeréna a Vig opera altistanője.	Kössegi Olga fővárosi zongoraművésznő.
Ernyei Emil igazgató helyettes, conte- rentier humorista.	Máthé Gyula a Tarka Szinpad burleszk komikusa és groteszk táncos.
Szentes János szalon komikus.	Darányi Ernő titkár.

Belépő-díj 1 korona. * Kezdeté este 8 órakor.

Jegyek előre válthatók a Mayer szállóban, ahol asztalok jegyváltás esetén előjegyezhetők.

Tisztelettel **Szentes János**, igazgató.

5243. szám

1907. tkv.

Árverési hirdetés.

Morgenstern Simon urszentiváni lakos végrehajtatónak Apics Neza urszentiváni lakos végrehajtatónak szünetelt elleni végrehajtatási ügyében a kérelem következtében a végrehajtatási árverés 144 korona tökéletesítésének 1907. évi február hó 1-től járó 5% kamatai 78 korona 40 fillér perbeli és végrehajtatási már megállapított valamint jelenlegi 20 korona 30 fillér és a még felmerülendő költségek kielégítése végett az 1881. évi LX. t.-cz. 144. §-a alapján és a 146 §-a értelmében az ujvidéki kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság területén levő Urszentiván község 435 számú tkvi betétben A. I. 1. 2. sorsz. 748. 749. hrsz. 310. ö. i. sz. ház felére 159 korona 1406/1. 1626. 1649. 1650. és 1651. hrsz. szántok fele részére 1083 korona A. II. 916/2. 917. 918. hrsz. szántok fele részére 85 korona a 769 sz. betétben A. I. 1807/1. 1007/2. 1807/3. hrsz. szántok 3/24 ed részére 348 korona a 256 sz. betétben A. I. alatt 689. 690. hrsz. 233. ö. i. sz. házból Paroski Necát illető 5/12-ed részére 133 koronában ezennel megállapított kikiáltási árakban elrendeltetik.

Ezen árverés megtartására határidőül 1907. évi szeptember hó 18-ik napjának délután 3 órája Urszentiván község házához tüzetik ki.

ÁRVERÉSI FELTÉTELEK.

1. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási áron alul is eladatni fognak.
2. Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárnak 10%-át vagyis 15 kor. 90 fillér 108 kor. 30 fill. 8 kor. 50 fill. 34 kor. 80 fill. és 13 kor. 30 fillért készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt Igazságügy-ministeri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170 § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésével kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni

Ujvidéken, 1907. évi július hó 1-én.

Saághy,
kir. törvényszéki bíró.

Az ujvidéki izr. hitközség előjáróságától.

539 szám.

1907.

Pályázat.

Az ujvidéki izr. hitközség egy 60 korona havi fizetéssel járó

irodatiszti

állás betöltése végett pályázatot hirdet.

Pályázni kívánók, kik a könyvitelben és fogalmazásban jártassággal bírnak, szíveskedjenek kellően felszerelt folyamodványukat 1907. július hó 20-ig az izr. hitközség előjáróságára címezve, benyújtani.

Az állás egyelőre ideiglenesen hat havi próbaidőre fog betöltetni.

Ujvidék, 1907. július 7-én.

A hitk. előjárósága.

Fischer Jakab,
jegyző.

Ernst József,
elnök.

Egy jóforgalmu üzlet

házzal együtt

szabad kézből azonnal eladó.

Bővebbet: **Kunvári Jakab**,

3-1

Ujvidék Magyar-utca 1.

Ribnyákon

BALLA és ROHONYI szőlők közt

1 1/2 hold beültetett prima szőlő eladó!

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Eladó.

Egy kétfogatu igen jó karban lévő teher koci (Strafkocsi) továbbá egy alig használt szép Stayerkocsi két két ülőes ülés-sel, **Kovács Bálintnál**, futaki-utca 67. 4-4.

50 tetőablak,

egy egész házhoz való gipszdiszítés, és egyéb építési anyagok

Mayer Imrénél

kaphatók.

Első Ujvidéki

Gőztéglagyár

KISZÁCSI UTON.

Ezennel közhírré teszi, hogy a gyár üzemét megkezdte és a t. vevőket a legjobb minőségű anyaggal szolgálhatja ki. Kérjük szíves pártfogásukat.

3-2

**GRAND
HOTEL MAYER**

UJVIDÉK.

I. rendű szálloda.